

Vendar gozdovi vedo, zgodilo se bo:
nekega dne bodo morali pasti
listi dokončne tišine.

SPOROČILO Preden napišem pesem, poklekнем,
premerim sobo,
ne, ne molim.
Molčim, preden napišem pesem.

Na klancu je iz preklanega kamna
zrastlo že rabljeno drevo.
Moja rebra so deblo tega drevesa.
Moja pot je deblo tega rabljenega drevesa:
morda je na vrhu preklano . . .
Če se boste kdaj spuščali po tem klancu,
zlezite na to rabljeno drevo,
da boste opazili njive na obeh straneh,
vendar sedaj ne pišem o ajdi,
ker je umrla pred mojimi pesmimi . . .

Vita
Žerjal

Poezija kot pljusk

*Zvok, ki nastane kot drgetanje,
ko obmolčim, ko izgubijo glas lju-
dje in predmeti, glas notranje moči
upa ali brezupa, beseda potrditve
ali bega, verz poti in cilj. Stiska
življenja ali stiska govora? Jezik, s
katerim obvladujemo svet vsakda-
njosti, se zazdi preveč linearen,
brezizhoden, obledel. Dopolni ga je-
zik poezije, ki »ni resnica, ampak
lepota«, kot je rekel Kajetan Kovič.
Z novim, do tedaj neodkritim cur-*

*kom ubesedim doživljam in čutenje, se tako zavezujem svetu, ker se vračam
v besede, in se od sveta distanciram, ker zmorem vedenje o njem. V pesmi*

najdem svoj subjektivni izhod in moč vračanja. Skozi ritem in zvok se vrtinči radovednost, preizkušnja odzivnosti sveta, družbeni boj. Prepleta se v nasprotjih svetlobe in teme, preteklosti, prihodnosti in sedanosti, kot se razkriva svet preprostega in popolnega videza narave ali zapletenega stika ljudi urbaniziranega sveta, prevlade in zmage.

Ceprav je poezija čist in oseben obračun z življenjem, je že ob nastanku rahlo zavestno prisotna želja po komuniciranju, miselnem dialogu med piscem in bralcem. Govorica poezije se dotika bralčevih emocionalnih središč in prostranih labirintov logosa. Nefabulativnost poezije pomeni, da je bralec svoboden potnik, ki z njemu lastno interpretacijo in doživljanjem najde smisel pesmi. Pesnik ne piše norm, išče uglašenost sveta, ne pa enoglasja pri sprejemanju poezije. Raznolikost, ki razumljivo spremlja vsakega avtorja, se v slovenski poeziji mladih vendar izgublja v vedno večji želji po čisti, evfonični pesmi, kjer je metaforika fin ornament, ki bralca očara. Poezija, ki je odmev prostora, pokrajine, časa, bežnega spoznanja, ne potrebuje zapletenih obrazcev, ostane kot namig, hudomušen, ironičen, boleč. Tudi sama imam rada slog sap, vrstic, ki jih zaobjameš s pogledom kot prgišče zrnja, kjer so besede skoraj šifre. Ni vsa moja poezija taka, tudi poezija drugih mladih pesnikov ne. Nekaj je tudi pripovedno dolge, besedno banalne ali pogovorno nazorne in ravne poezije ter besedno razbite in asociativno sestavljene.

Poezija mladih je iščoča, oblikovno nestabilna, stilno raznolika, željna potrditve. To jo razlikuje od poezije že potrjenih starejših pesnikov. Mlada pota in Mentor sta mladi poeziji najbolj odprta, omogočata soočanje te literature v celotnem slovenskem prostoru. Rezultat vsakoletnih srečanj mladih literatov je gotovo tudi postopno odpiranje tako imenovanega hierarhično višjega literarnega tiska. Sicer pa skupinski nastopi in srečanja pogosto ne uresničijo zamisli organizatorjev. To ne pomeni, da so srečanja skupin literatov nezanimiva, sooblikovanje teoretskih in kritičnih nazorov nepotrebno. Vendar morajo vznikniti ožje skupine, dovolj programske in vodene, da ne propadejo po nekaj srečanjih, in vendar ne samo manifestativne.

Obla 20. stoletja je za mladega človeka in pesnika sploh širok in globok vodnjak, ki ga ne želi raziskovati le kot samotni sanjač, temveč kot potomec in zaveznik človeštva.

Dve pesmi

DLAN TRAVNIKA   dolgo dlan moli travnik
do grenkega neba.
vsak dan iztisne sladek humus,
skozi dni ga dež porodniško nabrekne.
otroški zvok trči ob izpraznjeno nebo.

ptice imajo jesenski vonj selitve.
na žicah posedajo temne vrste.
kamor lega toplota poletja,

zvečer že rišejo kljuni pot.
 koder se zbirajo,
 vse bolj štrlečim vejam
 nosijo obljubo vrnitve.

pod večer ptičje besede kapljajo,
 vse dognane sanje z listov lijejo zeleno,
 v odtrganem koncu mesta
 obilne trave valovijo.
 vse, kar pride, je nek drugi čas.

Lahko je iti
 z nujo ptičjih kril v sebi,
 strmeti v severnico
 ob vinogradih,
 iz belih cvetov ivanjščic
 kronico splesti.
 ščebet zvezd zanke pekoče snuje.

SONČNICE da bom obsijana, rojena ob reki,
 mehka od valov in želja,
 zrasla skozi bilke in koreninice
 v toploto nastavljenih lic zemlje!
 o, roka dolgo čakanega sonca,
 kot da so šele danes zjutraj
 zapokale stene maternice
 moje matere.

zeleno diši mrak
 in v stopalih
 žvrgoleči vrabci.
 bravo,
 nožice spomladanske srne!
 poljub zapeti,
 zapeti pozdrav,
 če je toliko pesmi v rokah!
 svetli ogenj prijatelj.

drobim jih, pa skozi prste kukajo,
 pojejo pesmi in glas jim postaja vse višji,
 ko vzide oranžen mesec, so še s pesmijo,

zvezde,
in na poti se sestrijo z drevesi,
sukajo jim veje in drobtinijo liste,
smeh jih popada,
slikajo velika platna
in velike lahke prostore,
zavrtijo se v venček.
spet slutim pomlad.

Vlado
Žabot

Luknja

Bili so trenutki, ko je bilo videti le košček uniforme, široka, z zlatom okrašena ramena, vzravnani hrbet . . . vedno znova pa se je prikazal v vsej svoji veličini, ponosen, enakomerno gugajoč se, neustrašen in trd . . . včasih se je prikazala le kapa, visoka, modra, prevezana z rdečim trakom, potem sta bila eno — jezdec in konj, lep konj, bogato okrašen, z lesketajočo se dlako, z nekoliko ošabno grivo, in zdelo se

je, da pravzaprav konj izbira smer in pot med zelenimi, s sadnim drevjem in vinogradi poraslimi holmi . . . konj brez nog! in bajoneti so se plazili čez njegovo telo, sive čelade na ožganih tilnikih, žvenketanje, koraki, šepet . . . in bajoneti so prekrili oficirsko kapo, cel hrib — valovanje bajonetov, vrtinčasto, ostro in neumno zaobljenih čelad . . . sonce se je bilo že nagnilo in v dolino so se priplazile sence, v nekem sadovnjaku ali kjer koli že je pel otrok, morda pastir, na obolelih kosteh je mahedralo meso in pod čelado se je sem in tja kotalilo nekaj misli, kar tako, brez vsakršnega pomena, kot piškavi orehi . . . potem je bilo bukovje in zapuščena gozdna steza, noge so stopale kar same od sebe, med debli se je sukljal mrak, nekdo je preklinjal in rožljanje je naraščalo, kot s tišino preluknjan krohot, brez povelja, brez ukaza, z oficirsko kapo na čelu in množico ob veje zadevajočih bajonetov, ki so izgubljali lesk — na ostrino so se lepili drobcji mehkobe, drobcji noči in ob izsušeno, v zaprašenem kotu viseče mednožje je zadela neka misel . . .